

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 1. Qvæ dicantur peccata carnalia, quæ spiritualia, quæque nonnulla
alia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

occidendo alienum. Respondet D. Thomas in solut. 2. argumēti, id verum esse quoad damnum in rebus possessis, quæ sunt in possidentis potestate: non item quoad damnum in naturalibus vel spiritualibus bonis, quæ non sub sunt dominio libero voluntatis nostræ. Sic enim grauius peccat qui occidit seipsum, quam qui alterum.

Ex excellentia demum tertij modi aggruari quoque peccatum, confirmat: quia ratio grauius peccatur, quanto peccatum plures tangit. Sic enim peccatum quod committitur in personam publicam, vt in Principem qui totius multitudinis personam gerit, est grauius, quam quod committitur in aliquam personam priuatam; prout indicatum est Exod. 22. cum specialiter dicitur: Principi populi tui non maledices. Similiter iniuria quæ fit personæ magni nominis & famæ, grauior est cæteris paribus quam facta alteri; quia redundat in scandalum plurimorum. Hæc D. Thom.

68. Cuius doctrinæ restinximus per illa verba, cæteris paribus, propterea quod eiusdem actus possunt esse plures male circumstantiæ; illeque actus qui ex aliquarum absentia videri potest peccatum minus graue, ex aliarum concursu censeri potest grauius. Vnde aliqui solunt quæstionem, An maius peccatum sit occidere peccatorem, quam iustum; inquitentes quod quamuis ex circumstantia personæ in quam peccatur, grauius peccatum sit occidere iustum: tamen ex circumstantia effectus seu nocimenti consequentis ex peccato, nempe ex damnatione peccatoris (si occidenti constet hanc securam) peccatum grauius esse occidere peccatorem. In qua re & id genus aliis diiudicandis, considerandum est quando iustitiae vel charitatis ordo, ob conditionem personæ in quam peccatur, magis peruertatur.

69. Iam quando ex hac obiecti circumstantia aggrauetur peccatum intra eandem speciem, vel mutando speciem, iudicandum est iuxta tertiam generalem regulam in præced. cap. 3. propositam. Nempe cum inducit nouam cum recta ratione repugnantiam, aggrauare mutando speciem: cum verò non inducit, aggrauare intra eandem speciem. Itaque furtum rei sacræ ex circumstantia obiecti, nempe quod sit res Deo sacrata: sicut & homicidium quo Sacerdos occiditur; ex eo, quod fit personæ Deo sacratæ, accipit speciem sacrilegij: vt & homicidium quo pater necatur, accipit speciem parricidij, eo quod fit patris: quia tales conditiones habent specialem repugnantiam cum recta ratione: quandoquidem non tantum malum est occidere Sacerdotem vel patrem, vt homo est, sed etiam vt Sacerdos vel pater est. Similiter malum est furari rem sacræ, non tantum quia aliena est; sed etiam quia sacræ est.

Furtum autem rei pretiosioris, & homicidium personæ iustioris, ex talibus circumstantiis obiecti, aggrauantur intra eandem speciem: quia repugnantia cum recta ratione, quam talia peccata ex eis accipiunt, eiusdem speciei est, cum ea quam ex obiecto habent. Namque rem alienam pretiosioris; siue vt alienam, siue vt pretiosioris surripere, malum est ob hanc vnam eandemque rationem quod veritum sit quodcumque alienum sibi vsurpare invito domino. Similiter occidere hominem bonum; siue vt hominem, siue vt bonum: ob eandem rationem malum est: nempe quod non liceat priuata auctoritate occidere: & ita de aliis.

Quando verò istiusmodi aggrauatio sit vel non sit in infinitum, cognoscendum est per ea quæ in sequenti lib. tradentur de ratione inter se discernendi peccatū mortale & veniale. Atque hæc hæc hactenus de circumstantiis. Quam circumstantiæ debeant vel possint omitti in confessione, addendum est, nisi iam traditum esset in præced. lib. 6. cap. 4. parte posteriore, dubio sexto. In assignanda autem ratione distinguendi inter malitiam essentialē & accidentalem, nihil est quod immoremur: quia id nihil facit ad grauitatem peccati diiudicandam in foro penitentiali: cum ex accidentali, ea perinde constituantur & augeatur, ac ex essentiali: quandoquidem vtraque similiter includit repugnantiam cum recta ratione. legeque æterna.

L A V S D E O.

LIBER QVARTVS, ET TOTIVS OPERIS DECIMVSQVINTVS.

DE GENERALI PECCATORVM VARIETATE, in qua consistit ratio quadam de illis in genere iudicandi.

P R Æ F A T I O.

Generalis ratio iudicandi de peccatis, duplex est: vna iudicandi generaliter, an aliquid sit peccatum, nec ne: quam Deo iuuante hæcenus persecuti sumus. Altera de eo quod consistit peccatum esse, iudicandi generaliter cuius modi peccatum ipsum sit. Quæ ratio consistit in cognitione generalis veritatis peccatorum, seu inceptis Deo quoque iuuante a nobis tradenda: propositis variis modis, quibus peccata generaliter inter se distinguuntur. Ex obiecto igitur distinguuntur peccata dupliciter: vno modo (iuxta illud posterioris ad Corinth. cap. 17. Mude mus nos ab omni inquinamento carnis & spiritus) quod alia sint carnalia, quæ flagitia: & alia spiritualia, quæ scelera dicuntur. Altero modo, quod alia sint in Deum alia in proximum, alia in nos ipsos: quæ indicat Apostolus ad Tit. 2. admonens vt sobrie, quoad nos: iuste quoad proximum: & pie quoad Deum: viuamus in hoc sæculo. Ex causa verò efficiente dupliciter item: vno modo, quod alia sine ex ignorantia, alia ex infirmitate seu perurbatione, & alia ex malitia. Altero modo, quod alia sint cordis, alia oris, & alia operis. Ex ordine præterea ad præcepta quorum transgressione peccantur: quod alia sint commissionis, contra negatiua: & alia omissionis, contra affirmatiua præcepta. Ex effectu deinde, qui est reatus seu obligatio ad penam: quod alia sint mortalia, & alia venialia: cuius postremæ distinctionis consideratio est huius instituti maxime propria. Cætera autem, de quibus D. Thom. 2. 2. qu. 72. ad illud, si penultimam excipias, non multum faciunt: ideoque nobis satis erit paucis eas declarasse: docendo scilicet quæ peccata dicantur carnalia, quæ spiritualia, quæque cætera, quod fiet in 1. cap. 1. In 2. verò explicabitur dicta distinctio penultimam in peccatum commissionis, & omissionis: & in 3. distinctio ipsa in peccatum mortale & veniale. Ac demum in 4. & sequentibus tradentur regule iudicandi de peccato, siue mortale an veniale.

CAPVT I.

Quæ dicantur peccata carnalia, quæ spiritualia, quæque nonnulla alia.

S V M M A R I V M.

1. Diversi modi quibus nomen peccati carnis accipitur.
2. Explicatio diuisionis peccati, quod aliud sit contra Deum, aliud contra proximum, & aliud contra nos ipsos.
3. Quæ peccata dicantur ex ignorantia.
4. Quæ ex infirmitate.
5. Quæ ex malitia.
6. Tres modi, quibus distinctio peccatorum in peccata cordis, oris, & operis intelligi potest.
7. Quomodo eadem sit tantum in diuersos gradus eiusdem peccati; & quomodo tale peccatum sit in confessione exprimentum.

Peccata carnalia dupliciter dicuntur: vno modo generaliter, de quibusuis peccatis quatenus nascuntur ex sensualitate (quo nomine intelligitur appetitus sentiens prout repugnat rectæ rationi) quæ a D. Paulo ad Rom. 8. carnis nomine significatur: eaque acceptioe idem Apst. ad Galat. 5. inter opera carnis seu peccata carnalia numerat hæreses & inuidias quæ peccata sunt maxime spiritualia. Altero modo specialiter dicuntur de peccatis quæ delectatione carnis, id est, corporis perfici sententur: quia in illis voluntatis cōsensus, quo peccatū perficitur, terminatur in delectatione corporis percepta tactu vel gustu; cuius generis sunt luxuria & gula: hocq;

modo

modo sumuntur peccata carnis cum distinguuntur à spiritua-
libus: quorum nomine significantur ea in quibus consensus
voluntatis terminatur in aliqua interiori delectatione ani-
mæ: cuius generis sunt superbia, ambitio, inanis gloria, ira,
invidia, immodestia, & avaritia quæ quàmvis habeat obiectum materia-
le, in delectatione cui voluntas consentit in illius perpetratione,
est spiritualis, & interior animæ. Communi autem loquedi
vñ peccatum carnis strictissime accipi solet pro sola luxuria.

De peccatis in Deum, in proximum, & in nos ipsos anno-
tandum est: quamvis omne peccatum nostrum sit contra Deum,
qui per illud offenditur; & contra nos ipsos, cum nocet nobis:
tamen ex ordine quem debemus in vita retinere, tum ad
Deum, tum ad proximum, tum etiam ad nos ipsos: aliud dicitur
esse in Deum: nempe illud, quod repugnat virtuti nos
ordinanti, seu bene afficienti erga Deum: vt infidelitas, bla-
sphemia, desperatio, odium Dei, impietas, superstitio, im-
penitentia, quæ sunt peccata contra fidem, spem & charita-
tem ac virtutes Religionis, & penitentia, quæ Deum habe-
nt pro obiecto. Aliud verò in proximum, quod scilicet dire-
ctè pugnat contra virtutem, quæ ordinatur bene afficiuntur ad
proximum: vt furtum, homicidium, immiserordia, quæ pu-
gnant cum iustitia & misericordia. Aliud denique in nos ip-
sos, vt fornicatio, crapula, & quocumque eiusdem generis,
repugnans temperantiae per quam ad nos ipsos redimur bene
afficiuntur. Ad quod peccati genus spectat illud, quod pecu-
liari ratione dicitur peccatum contra naturam: eo quod ad-
versetur non solum rationi inclinationi, quæ est hominibus
propria (qua ex parte contra naturam esse, commune, est ei
cum omni peccato) sed etiam inclinationi animalis, quam
homo habet cum bestiis communem: vt peccatum nefan-
dum, ex D. Thomæ 1. 2. quæst. 94. articulo 3. ad 2.

Peccata ex ignorantia dicuntur, quæ ab ignorantia vincibi-
li voluntarium diminuent procedunt. Dixi, ab ignorantia
vincibili (de qua antea lib. 11. ca. tertio) quia ignorantia invin-
cibilis excusat omnino à peccato. Dixi, voluntarium diminuen-
te: quia quando in actu morali, ignorantia nihil ad voluntarium,
vel inuoluntarium confert, vt ignorantia comitans, (de
qua in eodem lib. 11. cap. 2.) vel quando auget voluntarium, vt
ignorantia affectata de qua ibidem, peccatum non dicitur esse ex
ignorantia, quia non habet primam suæ malitiæ radicem in
ignorantia. Nō quidem cum hæc fuerit comitans: quia talis,
sicut nihil confert ad voluntarium, ita nec ad peccatum, vt in
eodem cap. 2. expostum est. Nec item cum fuerit affectata:
quia tunc primam radicem malitiæ habet in voluntate pec-
candi per quam ignorantia affectatur.

Peccata verò ex infirmitate dicuntur quæ oriuntur ex pas-
sione seu motione appetitus sensitivi, allicientis voluntatē
ad consentiendum (de qua in cap. quinto eiusdem libri 11. Jaque-
adeo libertatem illius in agendo minuuntis. Quod addo, quia
si talis passio sit remissa, quæ nihil fere voluntatem commo-
ueat, nec quidquam perturbet rationem, non sufficit ad con-
stituendum peccatum ex infirmitate: quia nihil fere dimi-
nuit libertatem in voluntatis actu: ideoque malitia, non in ipsa
passione, sed in voluntatis depravatione primam suam
radicem habere censetur. Quæ ratio etiam confirmat passio-
nem, quæ propter consuetudinem vehementior est, non con-
stituere peccatum ex passione; quando consuetudo est volun-
taria: seu quando quis vult in consuetudine perseverare: quia
prima radix peccati, est potius voluntas prava, quam passio.
Si quem verò preniteat præteritis consuetudinibus, ipse que fa-
ciat quod in se est ad repugnandum illi: peccatum ex tali con-
suetudine ortum, iudicandum est ex passione esse.

Peccata denique ex malitia dicuntur, quæ cum non pro-
ueniant ex ignorantia vel ex passione, committuntur cum
plena voluntatis libertate. Namque homo ex malitia peccare
iudicatur iuxta D. Thomam 1. 2. quæst. 78. art. 1. quando neque
passione impulsus, neque ignorantia iuris aut facti obcau-
tus, pro se sciens tum in vniuersali, tum in particulari rem
malam esse, & nocere animæ: sponte tamen ac peruersè illam
eligit, ob rationem alicuius boni minoris, quam in ea cernit:
nempe boni vtilis vel delectabilis, quod anteposit bono ho-
nesto, quod maius est. Cuius prauæ electionis causas D. ipse
Thomæ in sequent. art. 3. tradit esse; tum prauum habitum,
consuetudinemque; tum prauam aliquam corporis disposi-
tionem; tum etiam præsumptionem de misericordia Dei;

tum demum voluntatis libertatem.

Huius tripartitæ diuisionis peccatorum D. Greg. meminit
in expositione tertij Psalmi. penitentialis, ad versum. Et qui in-
quirebat, &c. J adferens in exemplum peccati ex ignorantia
illud D. Pauli dicentis in priori ad Timotheo, cap. 1. Qui prius
fuit blasphemus & persecutor, sed misericordiam consecutus
sum, quia ignorans faci. In exemplum secundi, peccatum D.
Petri, qui timore mortis negauit Christum Marci 14. In ex-
plum tertij, peccatum Iudæorum, qui consilium inierunt
quomodo Christum morti traderent, quem tot miracula fa-
cientem videbant.

Cæterum peccatum commissum ex infirmitate, dici solet
contra patrem esse, cui attribuitur potentia: & commissum ex
ignorantia, esse contra filium, cui attribuitur sapientia: & com-
missum ex malitia, esse contra Spiritum sanctum, cui attribui-
tur bonitas. Quod Nauarr. in Enchir. cap. 23. num. 126. annotat;
Addit sextuplex esse peccatum in Spiritum sanctum, propo-
nitque rationem eius quod Matth. 12. dicitur ipsum esse ir-
remissibile: non quod non condonetur verè contrito: sed quod
per eius generis peccata abiciantur media quibus habetur
remissio peccatorum. Sunt enim desperatio, qua spes veniæ:
præsumptio, qua timor Domini: impenitentia, qua dolot
præteritorum: obstinatio qua cautio futurorum: impugna-
tio agnitæ veritatis, qua cognitio veritatis abiicitur. De qua
re ex Institutio D. Thomæ 2. 2. quæst. 14.

De peccatis cordis, oris & operis notandum est ex Calet.
1. 2. qu. 72. art. 7. distinctionem qua peccatum in ea distinguitur,
relata: am in cap. Super tribus De peccatis. dist. 1. tribus mo-
dis posse intelligi. Primum, vt sit in species distinctas, & com-
pletas: sicque peccata cordis dici quæ naturæ suæ perficiuntur
in corde, seu interiore actu animæ: vt odium, auaritia. Pecca-
ta oris verò quæ perficiuntur in ore: vt conuulium & menda-
cium. Ac demum peccata operis quæ perficiuntur opere; vt
homicidium, furtum, multaque alia.

Secundò intelligi posse, vt sit in diuersas species incom-
pletas; & ita peccatum cordis dicitur, quod cum natum sit o-
pere compleri, solo consensu committitur, vt turpis cogita-
tio in quam interius consentit quis, absque voluntate perpe-
trandi ipsum opus turpe. Peccatum autem oris dicitur, cum
ad consensum verba adduntur absque executione operis: vt
cum quis oblectatur verbis obscenis, sed non habet propo-
situm implendi opus carnis. Peccatum demum operis di-
citur, cum consentiendo prorumpitur in opus.

Postremò intelligi posse, vt sit in diuersos gradus & quasi
partes eiusdem peccati: quales censentur quæ iam propositæ
sunt species incomplete, quando peccata cordis & oris ex
intentione peccantis ordinantur ad peccatum operis: ita vt
ex eis consistat vna actio in genere moris; vt cum quis pri-
mum cogitat de committenda fornicatione, & deinde verbis
ad id sollicitat mulierem; actandem scelus meditatam opere
complet. Peccatum enim ipsius est vnum in genere moris,
ex D. Thomæ in cit. artic. 7. ad 3. etiam si partes habeat interrump-
tas. Atque ad illud sufficienter declarandum in confessio-
ne, satis est quidem ipsam exprimere per vltimum suum gra-
dum: nempe per opus; dicendo exempli gratia, commissi
fornicationem: non tamen per alios, vt dicendo cogitationē
habui de fornicatione cui consensui: aut sollicitavi mulierem
ad fornicandum. Ratio est quam attigit Nauarr. in Enchir. pra-
lud. 7. num. 24. quod cum in tali peccato opus externum sup-
ponat interiorem voluntatem depravatam, & verba quæ in-
ter hanc & illud intercedere solent: is qui de illo confitetur,
de his quoque implicite confiteri censetur: non autem con-
tra; quia voluntas prava esse potest, tam cum verbis, quam
sine verbis: & tam quæ exeratur, quam quæ non exeratur in
opus.

CAPVT II.

De diuisione peccati in peccatum commissum & in
peccatum omissionis.

S V M M A R I V M.

- 8 Ratio distinctionis peccati in peccatum commissum & in pecca-
tum omissionis.
- 9 Quomodo interdum vtrumque tale peccatum sit eiusdem speciei.
- 10 Omissio duplex, & de qua hic sermo.